

groeien. Hiervoor gebruikt hij hechtwortels met als enige functie het vasthouden van de rank. Zij nemen niets op uit de ondergrond waarop zij zich hechten. Klimop is dus geen parasiet en berokkent geen schade aan de boom of de muur waarop hij klimt. De onderste ranken die niet bloeien hebben een handvormig blad (meestal 5 lobben) en dienen om de plant naar het licht toe te brengen. Eens in het licht (in een donker bos zal dit boven in de boomkruinen zijn) ontwikkelt de plant ranken zonder hechtworteltjes met eivormige bladeren. Op deze takken zal de klimop bloeien en zwarte bessen dragen. De plant bloeit pas in de herfst. Omdat de klimop op deze kapel ruim voldoende licht heeft kan je hier beide bladvormen terugvinden en in de herfst ook de kleine honingrijke bloempjes (laatste voedselbron voor een vlieg, wespen...) en in de late winter en voorjaar de zwarte bessen.

We nemen nu de Oude Geraardsbergsstraat naar links richting 't Nelleken tot aan de eerste huizen. Als je hier rechtdoor gaat ben je zo weer aan het vertrekpunt maar wij suggereren nog een kort ommetje en nemen daarom rechts de Ter Heidestraat.

Voorbij de huizen krijgen we aan onze linkerkant op het talud een fruitplantage. Op het talud zien we een vlierstruik en diverse meidoornstruiken maar tussen twee meidoornstruiken staat een mooi exemplaar van sleedoorn. De sleedoorn bloeit zeer vroeg in het voorjaar. Hij is dan,

voor de bladeren verschijnen, overdekt met een sluier van witte bloempjes. In het najaar geeft de sleedoorn kleine eetbare pruimpjes. Zij smaken echter nogal wrang (dialect = "slee") en vallen daarom niet in de smaak van de meeste mensen.

Veel bloemen in het voorjaar geven veel pruimpies in het najaar

Als de Ter Heidestraat een bocht maakt naar rechts nemen we het wegje links. Aan onze linkerkant krijgen wij een pracht van een houtkant. **13** Nog zo'n paradijs voor kleine zangvogeltjes en in het najaar ook voor al wie graag snoept van braambessen. Het is lovenswaardig dat de fruitkweker deze houtkant zo mooi in stand houdt en recent nog heeft uitgebreid.

Het talud biedt voor wilde konijnen een ideale plaats om hun graafstalen te demonstrieren.

Als je behoedzaam van de Ter Heidestraat achter het talud komt zie je er steeds wel enkele wegvluchten.

Voorbij de houtkant gaan wij rechtdoor via een smal wegeltje terug naar het startpunt van de wandeling.

Marktstraat 8

1750 Sint-Kwintens-Lennik

☎ 02 582 64 50

e-mail: mollennik@lycos.nl

<http://members.lycos.nl/mollennik>

Natuurwandelingen In Lennik

Uitgegeven door de

Milieu-Organisatie-Lennik
(M.O.L.)

Traject 3

Moeillevandeling

(kaartje op middenpagina)

Het volledige traject is ongeveer 7 km en niet doenbaar met buggy of rolstoel. Stevig schoeisel is aangewezen en bij vochtig weer zijn laarzen geen luxe. Het gaat om een natuurwandeling wat o.a. inhoudt dat een aantal wegen niet of nauwelijks verhard zijn. Soms probeert een enthousiaste vegetatie zelfs de weg te versperren maar ze moet het doorgaans toch afleggen tegen wandelaars met wat doorzettingsvermogen. Hoe meer het traject wordt bewandeld, des te beter is het te doen. Loop niet op de akkers. Beschadig geen gewassen of afsluitingen. Respecteer het werk van onze landbouwers en de natuur. Blijf op de paden en laat planten en dieren met rust.

De natuur verandert voortdurend. Daarom zal je tijdens de wandeling nooit alles te zien krijgen wat wordt besproken in deze brochure. Meestal geven wij aan in welk seizoen je het meeste kans hebt om een beschreven fenomeen waar te nemen maar het wil wel eens tegenvallen.

De wandeling kan worden aangevat op eender welke plaats van het traject. Er zijn verschillende mogelijkheden om het parcours in te korten (zie kaart) of de wandeling kan desgewenst opgedeeld worden in meerdere aparte korte wandelingen. Op de middenpagina vind je ook aanwijzingen om het traject via openbaar vervoer te bereiken. Veel wandelgenot!

Regelmatig organiseren wij, over dit of over andere trajecten, open wandelingen geleid door natuurgidsen. Deze worden aangekondigd in ons tijdschrift "MOL-nieuws", op onze website en in de media. Desgewenst gidsen wij ook op aanvraag.

Voor deze beschrijving starten wij op de dries van 't Nelleken, waar de Oude Geraardsbergsestraat en de Nellekenstraat samenkomen. Op het pleintje staat de kapel van de Heilige Berlindis, omgeven door 7 beuken (waarvan 6 rode). De kapel dateert van 1662; zij was een rustplaats voor de bedevaarders die naar Meerbeke trokken.

In 1993-94 werd ze grondig gerestaureerd.

Volgens de legende zou Berlindis geboren zijn te Meerbeke bij Ninove in de eerste helft van de 7^e eeuw. Haar vader, graaf Odelaar, leenman van Koning Dagobert, bestuurde een gebied langsheen Schelde en Den-der. Haar moeder, Nana, was de dochter van de graaf van Aquitanië en zuster van de H. Amandus, de apostel van Vlaanderen. Haar moeder stierf vroegtijdig en Berlindis verbleef lange jaren op het hof te Meerbeke, waar zij haar zieke vader verzorgde.

Zij stierf op 3 februari 698. (3 februari is haar feestdag in de heiligenkalender).

Zowel te Meerbeke als Ten Nelleken werd de H. Berlindis aanroepen tegen de ziekten van het vee, meer bepaald tegen de runderkwaal die in de volksmond "brand" wordt genoemd.

Als we op het pleintje staan met de kapel achter ons en café 'Bij Schaeckels' voor ons, dan nemen we de Nellekenstraat naar rechts. We blijven het asfalt volgen tot aan huis

nr. 70; **1** dan nemen we links de losweg naar de Moeille. De boom op de hoek is een gewone es. Opvallend bij deze boom (soms ook struik) zijn de zwarte knoppen die hem ook in de winter goed herkenbaar maken.

Blad en bosje gevleugelde nootvruchtjes van de es

De weg gaat lichtjes naar beneden; we stoppen even daar waar we aan beide kanten in de weiden kunnen kijken.

Een "moeille" of "moelie" is dialect voor een "mal", een (giet)vorm, een soort kom. In de streek werd het woord ook gebruikt voor de kuip waarin manueel vrij grote volumes brooddeeg werden gekneet en afgewerkt.

Dat men deze omgeving hier "de moeille" noemt, heeft alles te maken de kuipvormige depressies in het landschap zoals deze aan onze linkerkerkant. Naar het einde toe van deze wandeling krijgen wij er nog een die nog iets indrukwekkender is.

Hoe ze zijn ontstaan is onzeker: zijn het valleien van nu verdwenen watterlopen, werden zij gevormd door

geweiachtig uitsteeksel om hun vijf- and af te schrikken.

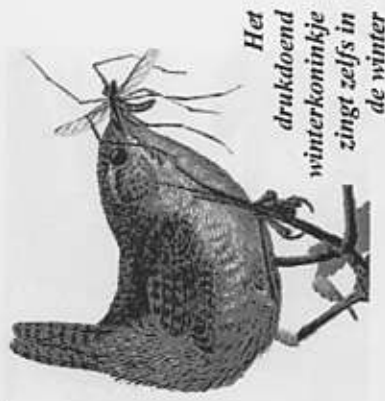
Op het pleintje boven op de Hunselberg (vrij steil) kan je even rusten op de bank maar bekijk toch ook eens de drie aangeplante bomen. Het gaat hier om haagbeuken. In weerwil van zijn naam heeft deze plant niets te maken de beuk die wij net als de haagbeuk ook vaak in haagvorm aantreffen. Een beuk heeft een glad, lichtgroen blad met rechte blaadranden. De haagbeuk daarentegen heeft een donkergroen blad met gezaagde randen. Bij beide bomen blijven in de winter de verdorde, bruine bladeren aan de plant zitten tot de nieuwe knoppen in het voorjaar uitlopen. Bij de beuk is dit echter veel meer uitgesproken dan bij haagbeuk waardoor een haag van haagbeuk 's winters behoorlijk doorzichtiger is dan beukenhaag.

We gaan nu bergafwaarts de Hunselberg af, **10** richting O.L.V.-Lombek. Aan huis nr. 6, net voor Tuinmachines Rooseleer, slaan we links het wegje in.

De betonnen platen aan de rechterkant vertonen een rode kleur. Dit is geen verf maar het gaat om wierden (algen).

Eenmaal terug op het asfalt blijven wij rechtdoor gaan al lijkt het alsof je over een erf wandelt (naast de grote poort die soms gesloten is, is een doorgang voor voetgangers). Het asfalt wordt terug een aardweg: wij keren nu terug naar de Moeille. De bosjes aan de rechterkant zijn ideaal voor kleine zangvogels en dat

kan je best horen, zeker in het voorjaar.

Het drukdoend winterkoninkje zingt zelfs in de winter

Op de splitsing **11** houden we rechts. Eens het beekje over gaan wij tussen de weideafsluiting en het bosje naar boven. Bijna boven vinden wij op het pad vrij veel valse salie. Valse salie lijkt wat op het gekende tuinkruid (salie) maar is donkergroen i.p.v. grijsig en niet zo aromatisch.

Geniet boven even van het prachtige landschap van deze streek..., ga dan even naar links en dan weer rechts tot op de Pelmolensstraat.

De Pelmolensstraat komt uit op de Oude Geraardsbergsestraat. Maar voor we zover zijn, krijgen wij achter een majestueuze bomenrij links, nog een prachtig zicht in/over een imposante "moeille"-vormige weide.

Op de hoek van de Pelmolensstraat en Oude Geraardsbergsestraat **12** (op het naambord staat verkeerdelijk 'Nellekenstraat' maar die splitst pas een stuk meer noordwaarts af) staat de O.-L.-Vrouwkapel begroeid met klimop. Klimop gebruikt een boom of een muur om naar het licht toe te

aan zijn voeten, siert het embleem van het Brussels Hoofdstedelijk Geheel. Zonder twijfel vond men de gele lis destijds vaak langs de oevers van de Zenne en de moerassen van het oude Brusselse grondgebied.

Wij volgen nu de met plaveien verharde weg naar links. Spijts het regelmatig sproeien met herbiciden kan je naast de verharding soms toch nog leuke plantjes waarnemen, onder meer de zachte ooievaarsbekken, laag plantje met mooie roze bloempjes

We komen uit boven op het asfalt van de Hunselstraat 8 en blijven deze straat links volgen tot op de Hunselberg.

Onderweg vinden wij aan de rechterkant enkele braakliggende percellen waar de natuur nog vrij goed aan

bod komt. 9 Op één van de stukjes tegenover het huis nr. 53 staat massaal wilde peen.

Wilde peen, de voorvader van onze worteltjes, bloeit in de zomer in witte schermen. Opvallend voor deze plant is dat je in het centrum van het witte scherm meestal één donkerpaars bloemetje aantreft. Ook als de plant is uitgebloeid is hij nog gemakkelijk te herkennen. De buitenste stralen van een scherm buigen na de bloei opwaarts naar mekaar zodat het uitgebloeide scherm een soort nesje vormt.

Dikwijls vind je op peen de rupsen van de koninginpage.

Rups in dreighouding

Deze rupsen van onze grootste en mooiste dagvlinder, die volwassen de dikte van een pink kunnen halen, zijn helgroen met zwart/oranje dwarsstrepen. Bij gevaar vertonen zij op de kop een fel oranje

ijsmassa's (gletsjers) tijdens de ijs-tijden of zijn zij het gevolg van ontginningen of van andere menselijke activiteiten...?

Dergelijke vorm is onhandig voor landbouw zodat deze gronden, mede door het feit dat zij ook vrij vochtig zijn, haast enkel geschikt zijn voor weiland of bebossing.

Iets verder bemerk je rechts van het pad de Berlindisbron waar volgens de legende Berlindis water kwam putten.

Vroeg op het jaar (eind februari, maart tot mei) kan je iets lager rechts van het pad lage plantjes waarnemen die als twee druppels water lijken op bosaardbei. Je zal er echter nooit lekkere bosaardbeities kunnen plukken. Het gaat hier immers om aardbeiganzerik.

In tegenstelling tot de aardbei raken de kroonblaadjes van de ganzerikbloempjes mekaar niet en het top-tandje van de bladeren steekt niet verder uit dan de twee tandjes aan weerszijden ervan.

We volgen nu het pad door het bosje. In de zomer valt onmiddellijk op dat grote forse planten hier de flora domineren. Grote stikstofminnende

planten doen het daar zeer goed. Dit is het gevolg van een zeer voedselrijke vochtige bodem. De vochtige bodem hebben wij er uiteraard te danken aan de hoge grondwaterstand daar ter plaatse. De aanrijking (eutrofiëring) van de bodem vindt zijn oorsprong in meerdere factoren.

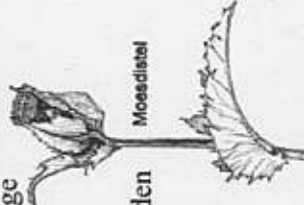
Zonder twijfel spelen de canadapoolieren, talrijk aanwezig in dit bosje, een belangrijke rol. De bladeren van populieren composteren zeer snel en vormen een goede basis voor een weelderige plantengroei. Bovendien vallen er de laatste decennia heel wat voedingsstoffen zo maar uit de lucht. Diverse menselijke activiteiten (industrie, landbouw,...) brengen stoffen in de lucht die, als zij terug neervallen, eutrofiërend werken op de bodem. Ook wordt hier ook regelmatig organisch afval gestort dat, na compostering, ook aanzienlijk bijdraagt tot bodemaanrijking. Ten slotte zullen er ook wel meststoffen inspoelen vanuit de hogegelegen weilanden als deze iets te overvloedig bemest worden. Dit alles, samen met onze van nature reeds vruchtbare bodem, maakt dat forse planten meer dan voldoende voedsel vinden om alles te gaan domineren.

Op zich is hier en daar wat brandnetel zeker niet slecht voor de natuur. Heel wat organismen, in de eerste plaats een aantal mooie vindersoorten (kleine vos, dagpauwoog, atalanta, landkaarje,...) leggen hun eitjes voornamelijk op grote brandnetel. Sommige vogels en kleine zoogdieren vluchten tussen de

brandnetels voor hun predatoren. Voor iemand die houdt van de natuur kan het zeker niet de bedoeling zijn alle brandnetels te bannen. Zij hebben wel degelijk een belangrijke ecologische functie maar op sommige plaatsen staan er net iets te veel en laten zij te weinig plaats voor frêlere en bloemrijkere planten.

Naast grote brandnetel, zie je hier hoofdzakelijk nog twee forse planten. De bleekgroene plant die tot 1,5 m hoog kan worden met witte tot bleekgele distelachtige bloemhoofdjes van 2½ tot 4 cm, met puntige maar niet echt stekelige uiteinden aan de bladlobben is de **moesdistel**.

De plant met grote donkergroene bladeren die er met wat verbeelding uitzien als de poten van de beer, met kleine witte bloemen verzameld in grote vlakke schermen is de **bereklauw**.

De bloemschermen worden overvloedig bezocht door allerlei insecten maar vooral door zweefvliegen. Merk op dat de kroonblaadjes van de bloempjes die zich aan de buiten-

kant van een scherm bevinden en die naar buiten zijn gericht merkbaar langer zijn dan deze die naar binnen staan en dan deze van de andere bloempjes. Dit maakt het geheel groter en opvallender zodat insecten, die voor bestuiving moeten zorgen de bloemen des te gemakkelijker vinden.

Hier en daar staat ook een **moeraspirea**, ook zo'n hoge snaak maar dan met welriekende roomwitte kleine bloempjes in trossen (niet in vlak scherm) die er door de lange meeldraden van de bloempjes wat harig uitzien. Van deze aromatische bloemen werden vroeger thee gemaakt.

Op en vlak naast het pad krijgen ook lagere planten (30 cm) een kans. Het kruid, massaal aanwezig, met bladeren die sterk gelijken op deze van treurwilg of perzikboom behoren tot de duizendknoopfamilie.

Het is geen perzikkruid waar het sterk op lijkt. Perzikkruid heeft halfweg zijn langwerpige bladeren een zwarte (donkere) vlek.

De planten hier, die wat liever natte voeten hebben dan

met diverse mooi bloeiende planten: vergeet-mij-nietjes (blauw), hondsdraf (paars), paardebloem (geel laag bij de grond), veel madeliefjes (wit), pinksterbloem (paars-wit)

enkel in het voorjaar) **sint-janskruid** (een plantje van 30-40 cm hoog met gele kroonblaadjes en opvallend veel meeldraden waaruit 'sint jansolie' wordt gemaakt)... Neem er maar eens een plantenboekje bij, dan vind je er zeker nog een stuk meer.

Bij zonnig weer in het voorjaar moet je hier zonder twijfel de **oranjetip** zien vliegen (een vlindertje met witte vleugels waarvan bij het mannetje de voorste tipjes oranje gekleurd zijn).

Heel de zomer door zullen hier ook andere vlinders vliegen. Het opvallend actieve **bont zandoojje** (bruin met zwart met witte stippen) is zeker het talrijkst en meest waarneembaar.

Deze vlinder verdedigt een territorium en zal proberen ook vlinders van andere soort uit zijn buurt te verdrijven.

Aan het einde steken we de asfaltweg over en gaan rechtdoor.

Aan de rechterkant is een weide afgezet met knotwilgen; op het ein-

de, **6** net op de hoek van de weide, zien we een wilg met vooraan en achteraan een grote zwam: **tonderzwammen**.

De **tonderzwam** of **tondelzwam** is een parasiet die groeit op verzwakte en zieke bomen. Het vruchtlichaam (= zichtbare gedeelte) kan tot 50 cm zwam er een laagje bij. Onderaan de zwam zie je vele kleine buisjes (= buisjeszwam). Als de boom afsterft kan de zwam nog jarenlang verder leven op het dode hout. Lange tijd geleden werd het tot fijn stof verpulverde vruchtlichaam gebruikt om vuur te maken met vuurstenen. Het poeder werd bewaard in een "tondeldoos". Tondel kan ook nog uit andere grondstoffen gemaakt worden.

Voorbij de paardenpiste aan onze rechterkant nemen wij juist voor de woning **7** links een smal paadje naar beneden. Beneden, iets na de bron op onze linkerkant, draait de weg naar rechts.

Iets verder, net voor de weg een bocht naar links maakt, zien we aan de linkerkant een strook planten met zwaardvormige bladeren. De plant heeft gele bloemen die variabel kunnen zijn qua kleur en tekening; naargelang lokken zij hiermee voorname gelijk hommels of zweefvliegen. De gele lis, die het graag nat heeft

schapenwei, nemen we het smalle wegje links

Op de berm aan onze rechterkant **4** zien we enkele vlierstruiken. De **gewone vlier** is meestal een struik, maar kan in bepaalde omstandigheden uitgroeien tot een boom. De jonge twijgen zijn groen en worden houtig bij het ouder worden. Oude takken zijn zeer ruw.

Na de witte sterk geurende bloemen draagt de vlier overvloedig zwarte bessen die erg geliefd zijn bij vogels. Onverwerkt zijn zij voor menselijke consumptie minder geschikt maar zij zijn de grondstof van de vroeger vermaarde vlierensiroop tegen hoest en andere kwalen). De takken bevatten een sponsachtig wit merg. Dit zacht gemakkelijk te verwijderen merg ligt aan de basis van een paar toepassing van vroeger. Zo maakten de kinderen (of hun vaders voor hen) er sluitjes van of minder vreedzame "klakbussen" waarmee proppen gekauwd papier werden weggeschoten.

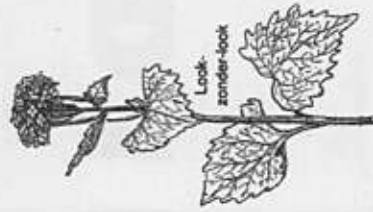
Op diezelfde berm staat ook gevlekte aronskelk: een plant van 20 à 30 cm hoog met pijlvormige bladeren. De bloeiwijze (april-juni) lijkt op deze van de aronskelken die wij kennen als kamerplanten maar is groen

i.p.v. wit. Later op het jaar blijven er alleen stengels (bladeren zijn dan afgestorven) met felrode opeengepakte bessen maar opgelet... alles aan deze plant is giftig.

In het voorjaar vind je op dit talud ook een plant met de wat eigenaardige naam "look-zonder-look".

Een opstaande plant van 30 tot 50 cm hoog, met kleine witte bloempjes met 4 kroonblaadjes (kruisbloemig) in een groepje samen bovenaan de plant. De bladeren zijn hartvormig. De eigenaardige naam dankt de plant aan het feit dat hij geurt en smaakt naar look maar daarbuiten niets gemeen heeft met de lieflijke planten (ui sjalot, knoflook, dastlook, kraai-look,...) behoren.

Heel vroeg op het jaar staan hier ook wel enkele boshyacinten (de blauwe klokjes waarvoor het Hallerbos zo beroemd is).

We blijven dit wegje volgen tot we op het asfalt van de Lombeeksestraat komen ter hoogte van huis nr.19. Daar nemen we even rechts en enkele meters verder, tussen een braakliggend terrein en huis nr. 11 aan de linkerkant, nemen we het smal wegje tussen de twee hagen.

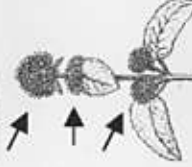
Als de haag aan de linkerkant stopt **5** krijgen wij een gevarieerd weiland

perzikkruid, noemt men waterpeper (als de blaadjes een scherpe pepersmaak hebben), zo niet is het zachte duizendknoop. Beide planten komen hier voor en perzikkruid vind je op diverse andere plaatsen langs deze wandeling.

In het voorjaar kan je rechts iets verder van het pad dotterbloem aantreffen. Haar goudgele bloemen zijn identiek aan deze van onze boterbloemen maar een stuk groter.

Verder naar beneden, waar het wat meer open wordt, en waar het veel vochtiger is, staat veel watermunt, net als andere muntsoorten duidelijk te herkennen aan zijn muntgeur.

Watermunt bloeit in de zomer met aan de top één klokvormige paarse bloemaar met iets lager één tot twee bloemkransen.

Nog wat meer naar beneden. **2** Waar de andere begroeiing wat minder is en ook nog iets verder tussen het pad en de beek, kan je in de maand juni (juli) met wat geluk enkele

wespenorchissen waarnemen. De bloemen staan in aren net als de orchideeën die je kan kopen bij de bloemist. Ze zijn net zo subliem maar kleiner. Orchissen leven in symbiose met een schimmel in de bodem. Zonder die schimmel kunnen deze planten niet gedijen. De uitzonderlijk talrijke heel kleine zaadjes kunnen ook pas kiemen en

uitgroeien met behulp van deze schimmel. Het heeft dus geen zijn deze planten over te brengen naar een andere plaats. Als die schimmel daar niet is zullen zij er niet groeien. Alle inheemse orchissen zijn trouwens bij wet volledig beschermd. Zij mogen niet gerooit of verpland en zelfs niet plukt worden.

Later op het jaar vind je op deze plaats nagelkruid: 50 à 70 cm hoog met kleine gele bloempjes (± 1 cm) waarvan de kroonblaadjes elkaar niet raken. De haakvormige stielen blijven zitten op de zaadjes zodat een zaadhoofdje lijkt op een bolletje vol met kleine nageltjes.

Uit het bosje komend gaan wij naar rechts. We gaan over een beekje (de aanzet van de Moeillebeek) en iets verder met het pad mee naar links.

Rechts van het pad **3** in de bosrand staan veel grote varens: het gaat om adelaarsvaren. Dit is één van onze grootste varensorten. In tegenstelling tot sommige andere varens waarvan de bladveren in bundels staan, komen deze bij de adelaarsvaren één per één, op enige afstand van mekaar uit de grond. Zij ontspruiten uit een dikke, zwarte, diep onder de grond kruipende wortelstok.

We blijven deze weg volgen tot we op een brede verharde losweg komen. De weg gaat hier lichtjes naar omhoog. Bijna boven, net voorbij de

De bussen van De Lijn hebben 2 haltes op de Ninoofsesteenweg (N8) zeer dicht bij het wandeltraject (punten 7 en 8): halte "Strijtem Oud station" op het kruispunt N8/Tuitenbergstraat en de halte "Strijtem Hunselstraat" gelegen tussen de straten Hunselveldweg en Hunselstraat. Via de Hunselveldweg bereik je snel punt 7 van de wandeling terwijl punt 8 en 9 op de Hunselstraat liggen. (zie kaartje)

